

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka I.

Vydána dne 4. listopadu 1918.

Čís. 1.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918,
jímž se upravuje vyhlásování zákonů a nařízení.

Národní výbor československý nařizuje:

§ 1.

Zákony a nařízení vyhláší se platně ve „Sbírci zákonů a nařízení státu československého“. Sbírka tato vydává se v jazyce českém. Vedle toho vychází sbírka tato i ve znění slovenském. Původní jest znění české.

§ 2.

Kde zákon sám jiného neustanovuje, nastává jeho účinnost 30 dnů po jeho vyhlášení.

§ 3.

Zákon tento vstupuje ihned v účinnost. Provedení jeho náleží v obor správy vnitřní.

§ 4.

Do této sbírky pojímají se dodatečně i zákony a nařízení národním výborem československým před vyhlášením tohoto zákona vydané. Jich účinnost počítá se však ode dne, kdy byly veřejně vyhlášeny. Den tento jest u každého takového zákona a nařízení udán.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.
Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.
Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 2.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918,
jímž se zřizují nejvyšší správní úřady ve státě
československém.

Národní výbor československý nařizuje:

§ 1.

K obstarávání nejvyšší správy státní zřizují se tyto úřady:

1. úřad pro věci zahraniční,
2. úřad pro správu vnitřní,
3. úřad pro správu finanční,
4. úřad pro správu vyučování a národní osvětu,
5. úřad pro správu spravedlnosti,
6. úřad pro správu průmyslu, obchodu a živností,
7. úřad pro správu dopravy,
8. úřad pro správu veřejných prací,
9. úřad pro správu zemědělství,
10. úřad pro národní obranu,
11. úřad pro správu sociální péče a
12. úřad pro správu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 2.

Působnost všech těchto nejvyšších správních úřadů vztahuje se na veškeré záležitosti, které dne 28. října 1918 u dosavadních ústředních úřadů, pro tyto záležitosti do tohoto dne příslušných nebyly vyřízeny.

§ 3.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.
Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.
Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 3.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918,
o nejvyšším správním soudě a o řešení kompetenčních konfliktů.

Národní výbor československý nařizuje:

§ 1.

Pro veškerou oblast státu československého zřizuje se nejvyšší správní soud se sídlem v Praze. Soud tento skládá se z prvního presidenta (II. tř. hodn.), z druhého presidenta (III. tř. hodn.), ze 4 senátních presidentů (IV. tř. hodn.) a 20 radů nejvyššího správního soudu, z nichž jest 7 ve tř. IV., ostatní ve tř. V. a z potřebného počtu tajemníků, sil kancelářských, pomocných a službovských.

§ 2.

Pro příslušnost a složení nejvyššího správního soudu i pro řízení před ním platí předpisy §§ 2. a násl. zákona ze dne 22. října 1875, č. 36 ř. z. z r. 1876, jeho novely ze dne 21. září 1905, č. 149 ř. z., i jeho jednacím řád (ministrské nař. ze dne 22. srpna 1907, č. 209 ř. z.) s následujícími doplňky a úchylkami:

1. předpis § 2. zák. ze dne 22. října 1875, č. 36 ř. z. z r. 1876, doplňuje se tímto ustanovením:

Rozhodnutí nebo opatření nepřestává býti výrokem správního úřadu proto, že při rozhodování buď ve stolici poslední nebo v některé stolici nižší účastnil se jako člen rozhodujícího nebo nařizujícího úřadu řádný soudce;

2. z § 3. tohoto zákona ponechávají se v platnosti toliko předpisy lit. a) a lit. f);

3. ustanovení § 48. tohoto zákona se zrušuje;

4. nejvyšší správní soud rozhoduje o stížnostech přikázaných dosud dle článku 3., lit. b), základního zákona státního ze dne 21. prosince 1867, č. 143 ř. z., soudu říšskému;

5. nejvyšší správní soud jest povolán rozhodovati o kompetenčních konfliktech mezi různými správními úřady, jež byly dosud dle článku 2., lit. b) a c) základního zákona státního ze dne 21. prosince 1867, č. 143 ř. z., přikázány soudu říšskému;

6. nejvyšší správní soud rozhoduje o nárocích proti státu nebo jednotlivým zemím tohoto státu tenkrát, rozhodly-li již o nárocích těchto v mezích své příslušnosti v instančním pořadí úřady správní, a jde-li toliko o přezkoumání tohoto rozhodnutí.

§ 3.

Rozhodovati o kompetenčních konfliktech mezi soudy řádnými s jedné a správními úřady se strany druhé (článek 2., lit. a) základního zákona státního ze dne 21. prosince 1867, č. 143 ř. z.) nebo o konfliktech kompetenčních mezi nejvyšším správním soudem se strany jedné a řádným soudem se strany druhé (§ 2. zákona ze dne 22. října 1875, č. 37 ř. z. z r. 1876) jest povolán zvláštní senát, jenž skládá se ze tří členů nejvyššího soudu a ze 3 členů nejvyššího správního soudu. Předsedu tohoto senátu jmenuje vždy na dobu tří let vláda.

§ 4.

Kompetenční konflikt záporný tu jest, když otázka příslušnosti v předepsaném instančním postupu poslední přípustnou stolicí byla popřena.

Kompetenční konflikt kladný jest tu, jakmile k téže záležitosti dva různé správní úřady (§ 2., č. 5) nebo řádný soud s jedné a úřad správní nebo nejvyšší správní soud s druhé strany (§ 3.) příslušnost si osobují.

§ 5.

Návrh na řešení kompetenčního konfliktu vznésti může buď strana účastněná na záležitosti, pro niž příslušnost jest sporná, buď úřad nebo soud, o jehož příslušnost se jedná. Návrh tento podati jest v případě § 2., č. 5, u nejvyššího správního soudu, v případě § 3. u předsedy rozhodovacího senátu v tolika vyhotoveních, aby jedno mohlo zůstatí u rozhodujícího senátu a po jednom mohli obdržeti ostatní na kompetenčním konfliktu účastnění. K účastníkům jest čítati netoliko soud či úřad o příslušnost se proucí, nýbrž i strany v oné věci, k níž příslušnost se stala spornou.

§ 6.

Návrh tento dodává se ostatním účastníkům k projevu, načež rozhoduje se o něm v sezení neveřejném. Rozhodnutí toto, jež, nezamítá-li se návrh jako nepřipustný nebo pro nepřislušnost dovolaného rozhodujícího senátu, jest vydati ve formě rozsudku, vyslovuje, který úřad či soud jest pro dotčenou záležitost příslušným.

§ 7.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.
Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.
Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 4.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918
o příslušnosti k rozhodování o nárocích proti státu
nebo jeho částem.

Národní výbor československý nařizuje:

§ 1.

Pokud nepřisluší dle § 2., č. 6 zákona z dnešního dne, č. 3 sb. z., rozhodovati o nároku proti celému státu nebo jeho jednotlivým zemím nejvyššímu správnímu soudu, lze uplatňovati nároky tyto žalobou u řádných soudů. Příslušným jest v prvé stolici zemský soud v Praze.

§ 2.

Zákon tento vstupuje v účinnost dnem vyhlášení.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.
Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.
Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 5.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918, jímž se zřizuje nejvyšší soud.

Národní výbor československý nařizuje:

§ 1.

Pro celý obvod státu československého zřizuje se „Nejvyšší soud“ se sídlem v Praze.

§ 2.

Soud ten skládá se z prvního a druhého presidenta (II., pokud se týče III. tř. hodn.), ze 4 senátních presidentů (IV. tř. hodn.) a z 25 radů nejvyššího soudu (V. tř. hodn.) i z příslušného pomocného personálu.

§ 3.

Nejvyšší soud soudí konečně ve všech soukromoprávních věcech sporných a nimosporných, o nichž v druhé stolici bylo rozhodnuto, pokud zákon připouští právní opravu takového rozhodnutí.

§ 4.

Ve věcech trestních rozhoduje nejvyšší soud jako soud zrušovací a v případech řádem trestním a vedlejšími zákony jemu přikázaných.

§ 5.

Mimo to rozhoduje nejvyšší soud:

- a) jde-li o přenesení právní věci z obvodu nějakého vrchního soudu na vrchní soud jiný;
- b) prou-li se o příslušnost svou soudy v obvodech různých vrchních soudů, aniž se tyto vrchní soudy o příslušnosti shodly, pak je-li sporná příslušnost mezi 2 vrchními soudy;
- c) byl-li odmítnut celý vrchní soud anebo prezident vrchního soudu;
- d) o syndikátních žalobách vzešlých z úředního jednání jeho členů, a to jako první a jediná stolice, pak jako druhá a konečná stolice o opravných prostředcích přípustných proti rozsudkům, usnesením a opatřením vrchního soudu ve sporech syndikátních;
- e) jako druhá a konečná stolice o opravných prostředcích, přípustných proti rozsudkům, usnesením a opatřením vrchního soudu ve sporech dle zákona ze dne 21. března 1918,

č. 109 ř. z. (o náhradě škody osobám neprávem odsouzeným) a dle zákona ze dne 13. srpna 1918, č. 316 ř. z. (o náhradě za plnění k vojenským účelům);

- f) v záležitostech disciplinárních jako soud nalézací a jako soud odvolací.

§ 6.

Nejvyššímu soudu přísluší dávatí podnět k vydání zákonů justičních anebo jejich pozměnění.

§ 7.

Dosavadní předpisy o spolupůsobení nejvyšších soudců při nejvyšším důchodkovém soudu zachovávají se v platnosti.

§ 8.

Nejvyšší soud říditi přísluší prvnímu presidentu, v případě, že by ho něco zašlo, druhému presidentu a po tomto senátním presidentům v pořadí jejich hodnosti.

§ 9.

První president, po případě jeho náměstek (§ 8.) přiděluje záležitosti a došlé věci jednotlivým radům, ustanovuje spolupřevodaje v záležitostech závažnějších a určuje počet a dobu sezení. Sestavuje senáty (§ 10.) a je oprávněn předsedati při kterémkoli zasedání soudu.

§ 10.

Senáty povolané k rozhodování určité záležitosti právní, ať občanské ať trestní, složeny jsou z předsedy a 4 členů. Senát personální složen budiž z prvního, po případě druhého presidenta, dvou senátních presidentů a ze dvou radů.

Senát pro věci disciplinární skládá se ze čtyř členů za předsednictví prvního presidenta neb jeho náměstka.

President ustanovuje vždy na začátku roku pro dobu tohoto roku čtyři členy disciplinárního senátu a čtyři náměstky, jež po řadě, v níž byli jmenováni, nastupují na místě člena jen, jest-li ho něco zašlo anebo byl-li platně zamítnut.

§ 11.

Nejvyšší soud jest oprávněn usnesením plenárním upravití si svůj jednací řád, který podléhá schválení vlády.

Jednacím řádem tímto budiž rozřešena i otázka, zda a kdy mají býti k usnášení se o určitých otázkách právních povolány senáty složenné z více než pěti členů, zejména senát plenární, pak co nařízeno býti má za účelem stálosti a jednotnosti v nalézání práva.

§ 12.

Dozor nad soudy nižších stolic, jež dosud byl přikázán ministru spravedlnosti, vykonává

president nejvyššího soudu buď osobně, nebo svým druhým presidentem, či některým členem soudu. Po případě mohou k účelu tohoto dozoru býti zřízeni zvláštní inspektoři, kteří náležejí k personálu nejvyššího soudu.

§ 13.

Při nejvyšším soudě budiž zřízen k výkonům stanoveným trestním řádem generální prokurátor (IV. tř. hodn.) s potřebným počtem generálních advokátů (V. tř. hodn.), jež vesměs bezprostředně podřízeni jsou správě spravedlnosti.

§ 14.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.
Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.
Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 6.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918,

jmž určuje se doba organizace řádných soudů I. a II. instance ve smyslu třetího odstavce § 6. zákona ze dne 21. prosince 1867, čís. 144 ř. 7.

Národní výbor československý nařizuje:

Doba dvou let po vyhlášení tohoto zákona platí pro řádné soudy I. a II. instance za dobu jejich organizace ve smyslu třetího odstavce § 6. státního základního zákona o moci soudcovské ze dne 21. prosince 1867, č. 144. ř. z.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.
Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.
Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 7.

Nařízení Národního výboru československého ze dne 2. listopadu 1918 o ustanovení a jmenování personálu pro nejvyšší správní soud v Praze.

K provedení zákona z dnešního dne č. 3 sb. z., ustanovuje se jak následuje:

§ 1.

Vedle personálu soudcovského, jež zříditi jest dle § 1. uvedeného zákona pro výkon správního soudnictví při nejvyšším správním soudě

v Praze, ustanovuje se při tomto soudě ještě následující personál:

A. K výkonu běžných prací koncepčních a k vedení zápisníku při přelíčeních a poradách, pokud se týče k výpomoci při vyřizování záležitostí presidiálních zřizuje se šest tajemníků, z nichž dva s titulem vrchních tajemníků jsou v VI. hodn. třídě, dva s titulem tajemníků jsou v VII. hodn. třídě a dva s titulem místotajemníků jsou v VIII. hodn. třídě.

B. Pro práce účetní a vedení úřadu hospodářského ustanovuje se jeden účetní úředník, jenž jest prozatím v IX. hodn. třídě s právem postoupiti až do VII. hodn. třídy.

C. Pro práce kancelářské, a to:

- a) řízení presidiální kanceláře,
- b) správu knihovny,
- c) správu kanceláře tiskopisné,
- d) vedení podatelny, výpravny, spisovny, hlídky nálezů a litografie

ustanovuje se prozatím sedm kancelářských úředníků, z nichž jeden systemisuje se jako „vrchní ředitel pomocných úřadů“ v VII. hodn. tř., jeden jako „ředitel pomocných úřadů“ v VIII. třídě hodnostní, dva jako „vrchní kancelářští úředníci“ v IX. hodn. tř., dva jako „oficiálové“ v X. hodn. třídě a jeden jako „kancelista“ v XI. hodn. třídě. Pro jmenování kancelářským úředníkem vyžaduje se přiměřené předběžné vzdělání, prokázané buď příslušnou službou praktickou nebo studiem školským, pokud možno absolvováním vyšších středních škol.

D. Personál službový skládá se:

z vrátného, 10 úředních služů, 1 litografa a 1 kočího (šoféra).

E. K pracím písařským může první president ustanoviti potřebný počet stenografů a písařů.

§ 2.

Při obsazování míst radů nejvyššího správního soudu platíž pravidlo, že vyjímaje obzvláštní případy vyžadující zvláštního zřetel radou nejvyššího správního soudu I. třídy (IV. hodn. třída) může býti jmenován jen ten, kdo již alespoň 4 léta strávil jako státní úředník v V. hodn. třídě. Neú-li takových uchazečů, buďtež na tato místa prozatím jmenování radové nejvyššího správního soudu v V. hodn. třídě.

§ 3.

Obsazení všech míst při nejvyšším správním soudě dějí se postupně dle potřeby.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.
Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.
Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 8.

**Zákon ze dne 2. listopadu 1918,
jímž se zrušuje zabavení jmění pro činy
velezrádné.**

Národní výbor československý nařizuje:

§ 1.

Zabavení jmění povolena dle císařského nařízení ze dne 9. června 1915, č. 156 ř. z., vyjímaje případy, ve kterých trestný čin byl spáchán ze ziskuchtivosti, se zrušují.

§ 2.

Zrušení toto provedtež soudy, které zabavení povolily.

§ 3.

Zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.

Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.

Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 9.

**Zákon ze dne 2. listopadu 1918,
jímž se pozměňuje vojenský trestní zákon a řád.**

Národní výbor československý nařizuje:

§ 1.

Pokud jde o působnost ustanovení II. dílu vojenského trestního zákona o vojenských zločinech a přečinech, má zařazení do ozbrojené

moci československého státu účinky vykonané vojenské přísahy služební. (Čl. III. uv. pat. k voj. trest. zák. a § 142. voj. tr. zák.)

§ 2.

Rozdíl mezi orgány společného vojska a zeměbrany, k trestnímu stíhání povolány, přestává.

§ 3.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.

Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.

Dr. Vavro Šrobár v. r.

Čís. 10.

**Nařízení Národního výboru
československého ze dne 2. listopadu 1918**

o sídle nejvyššího vojenského soudního dvora.

Na základě § 61. vojenských trestních řádů ustanovujeme Prahu sídlem nejvyššího vojenského soudního dvora.

Dr. Frant. Soukup v. r.   Ant. Švehla v. r.

Jiří Stříbrný v. r.   Dr. Alois Rašín v. r.

Dr. Vavro Šrobár v. r.
